

नेमाफला (नेम + फल mit Dehnung des Ausl.) f. *Ficus oppositifolia* (s. उडुम्बर) ÇABDAR. im ÇKDR. Als v. l. wird नेमफल ebendasselbst aufgeführt.

नेमारि (नेम + अरि) m. = नेमाधि VP. 390.

नेमारिचम् (नेम + अरिचम्) m. N. pr. v. l. für नेमजित् MATSJA-P. in VP. 466, N. 11.

नेमिन् (von नेम) adj. der Ruhe und Sicherheit sich erfreuend, wohl-behalten: यथायं सर्वथा सार्थः नेमी शीघ्रमितो व्रजेत् N. 12, 90.

नेमेन्द्र (नेम + इन्द्र) m. N. pr. des Verfassers einer Regententafel von Kācīmīra RĪGA-TAR. 1, 13. eines Lexicographen Verz. d. B. H. No. 804. des Verfassers eines buddh. Werkes BUAN. Intr. 533.

नेम्य (von नेम) = नेम P. 5, 4, 36, Vārtt. 9. Kāc. zu 30. 1) adj. f. आ a) rastend, ruhend: सायं मनुष्याश्च पशवश्च नेम्या भवन्ति ÇAT. BR. 13, 1, 4, 3. अहोरात्रे नेम्यो भवति 6, 7, 4, 7. अहोरात्रे अन्वेषि विधत्ते नेम्यस्तिष्ठन्प्रतरणः सुवीरः AV. 12, 2, 49. यमर्थं ते मयवन्नेम्या धूः RV. 10, 28, 5. porox. VS. 16, 33 (Gegens. पाम्य). Pār. Gṛh. 3, 6, 7. — b) wohnlich, behaglich: नेम्यो सस्यप्रदो नित्यं पशुवृद्धिकरीमपि। परित्यजेन्नेम्यो भूमिमात्मार्थम् M. 7, 212. KULL.: = अनामयादिकल्याणनाम्. — c) Ruhe und Friede verleihend: न चैवैषा गतिः नेम्या MBH. 14, 1691. als Beiwort von Çiva 194. — 2) m. N. pr. verschiedener Fürsten: eines Sohnes von Sunitha und Vaters von Ketumant HARIV. 1392. fg. 1730. eines Sohnes von Ugrājudha und Vaters von Suvira 1084. VP. 433. BUĀG. P. 9, 21, 29. eines Sohnes von Çukī und Vaters von Suvrata VP. 463; vgl. नेम. — 3) n. das Rasten: नेम्यमध्यवर्त्यति TS. 5, 2, 1, 7 (vgl. Kāc. zu P. 5, 4, 30).

नेय (von 3. ति) adj. zu vernichten, zu entfernen: पापम् P. 6, 1, 81, Sch.

नेव्, नेवति v. l. für निव् und तीव् DHĀTUP. 15, 59.

नेष्टु adj. von 3. ति Vop. 26, 144.

नेण्य (von नीण) n. das zu-Grunde-Gehen: धनजनं RĪGA-TAR. 5, 262.

नेत (von 1. निति) m. Stammeshaupt, Fürst: समु प्रियो मृत्यते सानो अय्ये यशस्तरो यशसो नैतो अस्मे RV. 9, 97, 3.

नेतयत् (नेतयत्?) patron. von? gaṇa तिकादि zu P. 4, 1, 154. Davon patron. नेतयतापि ebend.

नेतवत् (von नेत) adj. fürstlich: नेतव्यशः RV. 6, 2, 1.

नेति von निति P. 8, 2, 42, Vārtt. 3, Sch.

नेत्र (von नेत्र) n. eine Menge von Feldern gaṇa भित्तादि zu P. 4, 2, 39. AK. 2, 9, 11.

नेत्रजित्य (von नेत्र + जित्) n. Ländererwerb so v. a. siegreicher Kampf VS. 33, 60.

नेत्रज्ञ n. nom. abstr. von नेत्रज्ञ gaṇa युवादि zu P. 5, 1, 130.

नेत्रज्ञ्य n. dass. gaṇa ब्राह्मणादि zu P. 5, 1, 124. — Vgl. अनेत्रज्ञ्य.

नेत्रपत् adj. (f. ई) von नेत्रपति gaṇa अश्वपत्यादि zu P. 4, 1, 84.

नेत्रपत्य (wie eben) adj. dem Herrn des Orts gehörig: चरु TS. 1, 8, 20, 1. 2, 2, 1, 5. ÇAT. BR. 5, 3, 2, 7. TBR. 1, 4, 4, 2. Kāc. Ça. 15, 9, 10. — Vgl. नेत्रस्य पति: unter नेत्र 1.

नेप्र (von निप्र) 1) adj. so heisst der Saṃdhi, welcher durch Uebergang des ersten der beiden zusammentreffenden Vocale in den Halb-vocal entsteht: gleitend, RV. PRĀT. 2, 8. 3, 7. 7, 5. ebenso der auf einer solchen Silbe entstandene Svarita 3, 10. VS. PRĀT. 1, 116. अतस्त्यापत्ता-

वुदात्तस्यानुदात्ते नेप्र: AV. PRĀT. 3, 57, 64. Roth, Einl. zu Nir. LXIII. — 2) n. oxyt. Schnelligkeit gaṇa पृथ्वादि zu P. 5, 1, 122.

नेमवृद्धि patron. gaṇa गृहादि zu P. 4, 2, 138 und gaṇa रैवतिकादि zu 4, 3, 131. von नेमवृद्धिन् (wohl नेमवृद्धि) gaṇa वाक्कादि zu P. 4, 1, 96. Davon adj. नेमवृद्धोय gaṇa गृहादि und रैवतिकादि.

नेरकलम्भि patron. von नेरकलम्भ, N. eines Lehrers LĀṬ. 10, 10, 20 in Ind. St. 1, 49.

नेरुद्ध patron. von नेरुद्ध gaṇa शिवादि zu P. 4, 1, 112.

नेर्य (von नीर) 1) adj. f. ई mit Milch zubereitet P. 4, 2, 20. पवामू: Sch. — 2) f. ई Milchgericht H. 406.

नेद्, नेटयति werfen DHĀTUP. 35, 23. — Vgl. खोद्, खोड्.

नेड m. ein Pfosten zum Anbinden eines Elefanten BUṬIPR. im ÇKDR. — Vgl. अनेड.

नेषी findet sich nur in der Stelle: युवं श्यावाय रूशतीमदत्तं मृदु: नेषास्याद्याना कण्वाय RV. 1, 117, 8, wo das Wort von SĀJ. entweder als adj. unbeweglich (vgl. Nir. 6, 6) oder als m. eine Art Laute (wie नेषी zu RV. 2, 34, 13) erklärt wird. Ebenso ist es aber möglich नेषा als m. gleichbedeutend mit dem folgenden नेषी zu fassen.

नेषी f. nach NAIGH. 1, 1. AK. 2, 1, 2. H. 936 so v. a. पृथिवी die Erde (नेषी ÇABDAR. im ÇKDR.), im du. nach NAIGH. 3, 30 so v. a. Himmel und Erde. Das Wort scheint zu bedeuten: Schaar, Haufen von Menschen; Gefolge im Gegens. zum Herrn; Chor im Gegens. zum Anführer; die Gemeinen, die Leute. Daher auch bald collect. im sg., bald im pl. gebraucht. कया न नेषीर्गिषसा समारतं lief nicht die Menge erschrocken zusammen? RV. 1, 54, 1 (wonach unter अरु mit सम् med. die Bed. 3 zu streichen ist). नेषीरिव प्रति नो कुर्य तद्वचः wie das Gefolge, die Dienerschaft 57, 4. सञ्जोषस् इन्द्रं मेदं नेषीः सूरिं चिद्ये अनुमदन्ति वाज्ञैः 173, 7. तमिद्विप्रा अयस्यवः प्रचलेतीभिर्ब्रूतिभिः। इन्द्रं नेषीरिवर्धयन्व्या इव ॥ 8, 13, 17. सद्यः सो अयस्य मदिमा न संशये यं नेषीरिनुचक्रदे 3, 10. ते नेषीभिर्हरुषेभिर्नाञ्जिभि रूद्रा मृतस्य सदनैव वावुः die Marut freuen sich über die an den heiligen Orten (versammelten) Schaaren wie über goldenen Schmuck 2, 34, 13. 10, 22, 9. यदासु नतौ अमृतासु निस्पृक्सं नेषीभिः क्रतुभिर्नृक्षं wenn der Sterbliche, lüstern nach jenen unsterblichen Weibern, unter die Schaaren wie begeistert sich mengt 95, 19. du. wird hiernach bedeuten müssen: die beiden Schaaren oder Gemeinen d. i. die Schaaren der Wesen auf Erden und die im Himmel (die zwei Reiche): न नेषीभ्यां परिच्ये त इन्द्रियं न समुद्वे: पर्वतैरिन्द्र ते रयः RV. 2, 16, 3. सम् त्ये मृक्षीरयः सं नेषी सम् सूर्यम्। सं वञ्चं पर्वशो दधुः ॥ 8, 7, 22. अनु ते शुष्मं तुर्यतमीयतु: नेषी शिश्रु न मातरा 88, 6. समिन्द्रा राये वृक्षीरधूनु सं नेषी सम् सूर्यम् VĀLAKH. 4, 10. Dunkel ist der Zusammenhang der Stelle RV. 1, 180, 5. — Im BUĀG. P. erscheint नेषी (4, 21, 35) und नेषी (5, 18, 28. 8, 6, 2) in der Bed. Erde; die letztere Form finden wir auch R. GORR. 1, 42, 23. — Vgl. नेषी, रणनेषी.

नेषीनय (von नेषी) adj. die Erde in sich tragend (?), von Viṣṇu in Gestalt des Fisches BUĀG. P. 2, 7, 12. BURNOUR: refuge de la terre.

नेद् (von नुद्) m. 1) das Zerstampfen oder das zum Zerstampfen dienende Werkzeug, = पेया TRIK. 3, 3, 205. H. an. 2, 225. MED. d. 4. — 2) zerstampfte, gemahlene Masse; Mehl, Staub AK. 2, 8, 2, 67. TRIK. H.